

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. alle leden van de Commissies VWS, BZK, OCW en Jeugd en Gezin
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Kenmerk: 2007.174ew

Utrecht, 6 december 2007

Betreft: landelijke leeftijdsgrensverhoging voor verkoop alcoholhoudende drank

Geachte leden van de Commissies VWS, BZK, OCW en Jeugd en Gezin,

Onderdeel van het integrale pakket aan maatregelen dat in de hoofdlijnenbrief alcoholbeleid van 20 november jl. werd gepresenteerd, is gemeenten de mogelijkheid te bieden om de leeftijdsgrens voor het drinken van alcohol lokaal te verhogen van 16 naar 18 jaar.

STAP, en meerdere partijen met ons, is niet gelukkig met deze lokale aanpak. Een leeftijdsgrensverhoging, is een maatregel die zich bij uitstek leent voor een landelijke doorvoering. Hieronder worden de voordelen van landelijke introductie en de nadelen van een gedecentraliseerde aanpak op een rij gezet.

Voordelen landelijke leeftijdsgrensverhoging

1. Al degenen die in Nederland betrokken zijn bij de alcoholproblematiek maken zich grote zorgen over het alcoholgebruik onder kinderen en jongeren. Drinkende jongeren in geheel Nederland maken in hun drankvoorkeuren steeds minder onderscheid tussen zwak-alcoholhoudende dranken en sterke drank. Waarom dan nog het wettelijke onderscheid 16 voor zwak-alcoholhoudende drank en 18 voor sterke drank landelijk handhaven en laten afhangen van lokaal beleid?
2. Als de leeftijdsgrens om alcohol (bier, wijn en sterke drank) te kunnen kopen landelijk wordt opgetrokken van 16 naar 18 jaar gaat daar een zeer sterk signaal vanuit dat het drinken van alcohol schadelijk is tot je 18^e! Deze nieuwe wettelijke regel zal de norm: "geen alcoholgebruik onder de 16" krachtig bevestigen.
3. Ook zonder extra handavingsinspanningen zal een leeftijdsgrensverhoging alcoholmatigend werken op 14- en 15-jarigen. Dit komt doordat het verschil tussen een 14- en 18-jarige duidelijker is, dan tussen een 14- en 16-jarige.
4. Studies in de Verenigde Staten laten zien dat een leeftijdsgrensverhoging zeer effectief is in het terugdringen van alcoholproblematiek onder jongeren. Leeftijdsgrensverlaging, daarentegen, leidt tot verhoogde consumptie.

5. Één grens is gemakkelijker te handhaven en eenduidiger dan de 2 grenzen die we nu hebben (16 voor zwak-alcoholhoudend, 18 voor sterke drank).
6. De huidige Reclamecode voor Alcoholhoudende Drank hanteert ook de grens van 18 jaar; alcoholreclame mag namelijk volgens de reclamecode niet in het bijzonder op minderjarigen zijn gericht.
7. Medisch gezien is het beter om alcoholgebruik door jongeren zo lang mogelijk uit te stellen. Het jonge brein is pas rond het 24^e levensjaar uitgerijpt. Tot die tijd zal alcohol de ontwikkeling van de hersenen verstoren.
8. De verkeersveiligheid wordt bevorderd (bv. minder rijden onder invloed op brommers).
9. Agressie en vandalisme zullen worden teruggedrongen. Jongeren onder de 18 zullen niet meer op straat mogen drinken en uitgaansgebieden zullen veiliger worden.
10. Een eerder uitgevoerde bedrijfseffectentoets geeft aan dat een aanmerkelijke daling van het alcoholgebruik van jongeren mag worden verwacht en een stijging van het gebruik van frisdranken (MDW, 1997).
11. Een leeftijdsgrens van 18 sluit aan bij Europees en internationaal beleid. Een studie van de WHO (2004) wees uit dat internationaal gezien (n = 115) ongeveer 60% van de landen een leeftijdsgrens voor bier hanteert van 17/18 jaar. Slechts 12% hanteert een grens van 15/16. Nederland behoort tot een minderheid van landen waar bier op jonge leeftijd mag worden verkregen.
12. Er is draagvlak onder de Nederlandse bevolking voor een landelijke leeftijdsgrensverhoging. Een recent onderzoek van het NIPO (mei 2007), wees uit dat 76% van de Nederlandse bevolking een landelijke leeftijdsgrensverhoging, van 16 naar 18 jaar, steunt. Ook het merendeel (71%) van de jongeren tussen de 16 en 19 was opvallend genoeg vóór een verkoopverbod van alcohol onder de 18.

Er zijn duidelijk talloze voordelen van een leeftijdsgrensverhoging van 16 naar 18 jaar, waarvan er enkele reeds zijn aangehaald door minister Borst in Kamerstuk 25 969.

Volksgezondheid versus veiligheid

Waarom kiest het kabinet alsnog niet voor een landelijke doorvoering van de verhoging van de leeftijdsgrens maar beperkt zij de maatregel tot lokaal niveau, waarbij gemeentes zelf kunnen beslissen om de leeftijdsgrens te verhogen, als zij dat wenselijk achten? Uit de alcoholbeleidsbrief komt meermalen naar voren dat gemeentes zelf kunnen besluiten de leeftijdsgrens op te trekken 'als er sprake is van bijzondere omstandigheden, zoals ernstige openbare orde problemen' (p. 12 en p. 20).

Het lijkt erop, alsof het kabinet de effectiviteit van de maatregel niet ziet in het kader van het terugdringen van volksgezondheidsproblematiek (namelijk schadelijk alcoholgebruik onder jongeren), maar in het kader van het verbeteren van de veiligheid en openbare orde (bv. in uitgaansgebieden).

Zoals de maatregel nu doorgevoerd gaat worden, kan het zelfs zo zijn dat op beide vlakken (zowel volksgezondheid als veiligheid) geen winst wordt behaald. Hieronder volgt hierop een toelichting.

Nadelen van nu voorgestelde beleid

Als gemeenten er zelf voor mogen kiezen om de leeftijdsgrens te verhogen van 16 naar 18 kan dit de volgende nadelige consequenties tot gevolg hebben:

1. **Alcoholtoerisme en verslechterde verkeersveiligheid.** Uitgaande jongeren uit gemeenten waar een leeftijdsgrens van 18 wordt gehanteerd, trekken naar de streekgemeenten waar de oude grens van 16 nog geldt. Afgezien van het onwenselijke karakter van alcoholtoerisme en het verplaatsen van overlast, kan dit

eveneens leiden tot een toename van het aantal jongeren dat onder invloed aan het verkeer deelneemt, met het risico op verkeersongelukken.

2. **Oneerlijke concurrentie.** Kroegen in de streekgemeenten moeten op oneerlijke wijze met elkaar concurreren omdat in sommige kroegen wel mag worden gedronken door 16-jarigen en in andere niet. Dit kan in de 18-jaar gemeenten gaan leiden tot extra prijsacties en happy hours om alsnog jongeren te trekken die ervoor hebben gekozen nu in de 16-jaar gemeenten uit te gaan. In gemeenten waar 16-jarigen nog wel mogen drinken kan dit ook tot uitwassen leiden, zoals "Hier mag je op je 16^e wel drinken!" om extra klanten te trekken.

Kortom, het gedecentraliseerd doorvoeren van de leeftijdsgrensverhoging kan zowel voor de volksgezondheid als voor de veiligheid nadelige consequenties tot gevolg hebben.

STAP pleit er dan ook sterk voor om de leeftijdsgrensverhoging, die gesteund wordt door een ruime meerderheid van de Nederlandse bevolking, alsnog landelijk in te voeren. Bovenstaande redenen geven hiertoe meer dan voldoende bewijskracht.

Hoogachtend

Ir. W. E. van Dalen,
Directeur STAP